

_____ hokimligi
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
__-umumiy o'rta ta'lim maktabi
geografiya fani o'qituvchisi

_____ning
20__-20__-o'quv yilida 10-sinflar uchun
I chorak geografiya fanidan

DARS

ISHLANMALARI

20__-20__-o‘quv yili 10-sinf uchun geografiya fanidan I chorak
taqvim mavzu rejasi

№	O‘tiladigan mavzular rejasi	Nazariy soat	Dars o‘tkazish muddati	Dars o‘tkazilgan sana
1.	Jahonning siyosiy xaritasi	1		
2.	Jahon mamlakatlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanganligi bo‘yicha tasnifi	1		
3.	Mamlakatlarning boshqaruv shakli va davlat tuzilishi	1		
4.	Amaliy mashg‘ulot. (Jahon siyosiy xaritasi bilan ishlash)	1		
5.	Mineral resurslar geografiyasi	1		
6.	Tugamaydigan va tiklanadigan tabiiy resurslar geografiyasi.	1		
7.	Loyiha darsi. Global ekologik muammolar	1		
8.	1-BSB (50 ball)	1		
9.	Dunyo aholisining soni, o‘shishi va joylashishi.	1		
10.	Jahon aholisining yosh-jins va irqiy tarkibi.	1		
11.	Dunyo aholisining etnik va diniy tarkibi	1		
12.	Jahon mamlakatlarining urbanizatsiyasi.	1		
13.	Amaliy mashg‘ulot. Aholi harakati, tarkibi va joylashuviga oid masalalar.	1		
14.	Jahon xo‘jaligi va xalqaro mehnat taqsimoti	1		
15.	Jahon iqtisodiyoti markazlari va xalqaro integratsiya jarayonlari.	1		
16.	Amaliy mashg‘ulot. (Jahon xo‘jaligi va uning tarkibini o‘rganish).	1		
17.	1-CHSB (40 ball)	1		
18.	Jahon energetikasi geografiyasi	1		

Sana:				
Sinf:				

Mavzu: Jahonning siyosiy xaritasi

Darsning maqsadi:

Ta'limiy maqsad: o'quvchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, iqtisodiy tafakkurni o'stirish, iqtisodiy madaniyatni shakllantirish va dunyoqarashini kengaytirish, mustaqil fikr yuritib, jonajon O'zbekistonimizning aqlli, dono, bilimga chanqoq farzandi bo'lib voyaga yetkazish.

Tarbiyaviy maqsad: o'quvchilarga iqtisodiy tarbiya berish, Vatanimizga mehr-muhabbat hislarini shakllantirish, mustaqil fikrlashga o'rgatish, nutq madaniyatini o'stirish, o'z-o'zini boshqarishga yo'naltirish, hozirjavoblik, topqirlik xususiyatlarini rivojlantirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O'zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo'nalishlariga muvofiq darsda o'qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo'lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Kommunikativ kompetensiyai ijtimoiy vaziyatlarda eng avvalo ona tilida hamda birorta xorijiy tilda o'zaro samarali mulokotga kirisha olish, muloqotda muomala madaniyatiga amal qilish, ijtimoiy moslashuvchanlik, hamkorlikda jamoada samarali ishlay olish.

Axborot bilan ishlashkompetensiyasi media manbalardan zarur ma'lumotlarni izlab topa olish, saralash, qayta ishlash, saqlash, ulardan samarali foydalana olish, ularning xavfsizligini ta'minlash ko'nikmalarini egallashni hamda mediamadaniyatga ega bo'lish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi, interfaol.

Dars jihozi: tarqatma materiallar, darlik, tarsviriy san'at turlariga doir ko'rgazmalar, rasmlar, qalamlar, rasm daftari.

Texnik jihozlar: proyektor, kompyuter, multimedia, slaydlar.

Darsning metodi: og'zaki, suhbat, amaliy va savol-javob.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vahti
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O'tilgan mavzuni mustahkamlash. o'tilgan mavzu yuzasidan savol-javob o'tkazish, uy vazifasini bajarilishini ko'zdan kechirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Jahonning siyosiy xaritasida 2022-yil boshi holatiga ko'ra jahon hamjamiyati, xususan, Birlashgan Millatlar Tashkiloti (BMT) tomonidan mustaqilligi rasman tan olingan 194 ta suveren davlat mavjud. Bulardan 193 tasi BMT faoliyatida a'zo davlatlar sifatida, 1 tasi (Vatikan) esa kuzatuvchi davlat bo'lib ishtirok etadi. Davlatlar bir-biridan turli xususiyatlari bilan ajralib turadi. Bunday muhim jihatlaridan biri hududning kattaligi hisoblanadi. Xususan, 29 ta mustaqil davlatning maydoni 1 mln km² dan katta bo'lib, 12 tasining hududi 2 mln km² dan, 6 tasining maydoni 5 mln km² dan yirikdir (1-rasm).

Shu bilan birga, dunyodagi davlatlar ichida hududiy kattaligi jihatidan mayda, yoki "mitti" bir guruh davlatlar ham o'ziga e'tiborni tortadi (1-jadval). Jahonning siyosiy xaritasida maydoni 1 ming km² ga yetmaydigan 24 ta mustaqil davlat bor. Bunday toifadagi davlatlar turli qit'alarda, xususan, Yevropada (Vatikan, Monako, San Marino, Lixtenshteyn va boshqalar), Osiyoda (Maldiv Respublikasi, Singapur, Bahrayn), Amerikada (Sent Kits va Nevis, Grenada, Barbados va boshqalar), Avstraliya va Okeaniyada (Nauru, Tuvalu, Marshall orollari va boshqalar) joylashgan.

Davlatlar geografik o'rni nuqtayi nazaridan, birinchi navbatda, dengizga chiqish imkoniyatiga ega hamda bunday imkoniyati yo'q davlatlarga bo'linadi. Dengizga chiqish imkoniyati bor davlatlar orasida esa orol, yarimorol va dengizbo'yi kontinental davlatlar ajratiladi (2-rasm). Dunyo okeani va uning dengizlariga bevosita tutash bo'lmagan davlatlar ichki kontinental davlatlarga guruhini tashkil etadi. Bunday geografik joylashuvga ega davlatlar jahon siyosiy xaritasida 44 ta. O'zbekiston Respublikasi ham ichki kontinental davlat hisoblanadi.

Davlatlarning geografik o'rniga ko'ra guruhleri			
Dengizga chiqish imkoniyati bor davlatlar (jami 150 ta)			Dengizga chiqish imkoniyati yo'q (ichki kontinental) davlatlar (jami 44 ta) Avstriya, Belarus, Qozog'iston, O'zbekiston, Afg'oniston, Mongoliya, Chad, Efiopiya, Uganda, Boliviya va boshqalar.
Orol davlatlar Indoneziya, Yaponiya, Shri Lanka, Buyuk Britaniya, Irlandiya, Madagaskar, Kuba, Yamayka va boshqalar.	Yarimorol davlatlar Saudiya Arabistoni, Ispaniya, Italiya, Koreya Respublikasi, Vetnam va boshqalar.	Dengizbo'yi kontinental davlatlar Fransiya, Germaniya, Xitoy, Misr, AQSH, Kanada, Avstraliya va boshqalar.	

2-rasm. Davlatlarning geografik o'rniga ko'ra tasniflanishi

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Darslik ilovasi va atlasdagi jahonning siyosiy xaritasidan foydalanib Yevropa, Osiyo, Afrika, Amerika qit'alarida joylashgan eng yirik va eng kichik 5 tadan davlat nomini daftaringizga yozing hamda yozuvsiz xaritaga belgilang.

V. Darsni yakunlash: o'quvchini yutuq va kamchiliklarini muhokama qilish, rag'batlantirish.

VI. Uyga vazifani e'lon qilish: yangi mavzuni to'liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

O'IBDO': _____ (imzo) _____ (sana)

Sana:			
Sinf:			

Mavzu: Jahon mamlakatlarining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanganligi bo'yicha tasnifi

Darsning maqsadi:

Ta'limiy maqsad: o'quvchilarga bugungi mavzuga oid bilim va tushunchalar berish, iqtisodiy tafakkurni o'stirish, iqtisodiy madaniyatni shakllantirish va dunyoqarashini kengaytirish, mustaqil fikr yuritib, jonajon O'zbekistonimizning aqlli, dono, bilimga chanqoq farzandi bo'lib voyaga yetkazish.

Tarbiyaviy maqsad: o'quvchilarga iqtisodiy tarbiya berish, Vatanimizga mehr-muhabbat hislarini shakllantirish, mustaqil fikrlashga o'rgatish, nutq madaniyatini o'stirish, o'z-o'zini boshqarishga yo'naltirish, hozirjavoblik, topqirlik xususiyatlarini rivojlantirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O'zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo'nalishlariga muvofiq darsda o'qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo'lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

O'z-o'zini rivojlantirish kompetentsiyasi: doimiy ravishda o'z-o'zini jismoniy, ma'naviy, ruxiy va intellektual rivojlantirish, kamolotga intilish, hayot davomida mustaqil o'qib-o'rganish, bilim va tajribani mustaqil ravishda muntazam oshirib borish, o'z hatti-harakatini adekvat baholash va mustaqil qaror qabul qila olish ko'nikmalarni egallash.

Ijtimoiy faol fuqarolik kompetentsiyasi: jamiyatda bo'layotgan voqea, hodisa va jarayonlarga dahldorlikni his etish va ularda faol ishtirok etish, o'zining fuqarolik burch va xuquqlarini bilishi, ularga rioya qilishi, mehnat va fuqarolik munosabatlarida muomala va xuquqiy madaniyatga ega bo'lish.

Dars turi: yangi bilim beruvchi, interfaol.

Dars jihozi: tarqatma materiallar, darlik, tarsviriy san'at turlariga doir ko'rgazmalar, rasmlar, qalamlar, rasm daftari.

Texnik jihozlar: proyektor, kompyuter, multimedia, slaydlar.

Darsning metodi: og'zaki, suhbat, amaliy va savol-javob.

Nazorat: o'quvchilarning darsda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

Baholash: o'quvchilar bilimi reyting mezonlari asosida baholanib, dars oxirida e'lon qilinadi.

Darsning borishi:

№	Bo'limlar	Vaqt
1	Tashkiliy qism	3 daqiqa
2	O'tgan mavzuni mustahkamlash	5 daqiqa
3	Yangi mavzu bayoni	15 daqiqa
4	Yangi mavzuni mustahkamlash	10 daqiqa
5	O'quvchilarni rag'batlantirish. Darsni yakunlash.	10 daqiqa
6	Uyga vazifa	2 daqiqa
Jami		45 daqiqa

I. Tashkiliy qism: salomlashish, navbatchi axboroti, sinf va o'quvchilarning darsga tayyorgarligi tekshiriladi, o'quvchilar ehtiyojlari aniqlanadi.

II. O‘tilgan mavzuni mustahkamlash. o‘tilgan mavzu yuzasidan savol-javob o‘tkazish, uy vazifasini bajarilishini ko‘zdan kechirish.

III. Yangi mavzu bayoni: Jahon mamlakatlarining eng muhim belgilaridan biri ularning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasidir. Davlatlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanganini baholash uchun bir qancha mezonlar qo‘llanadi. Bu mezonlardan asosiylari:

- yalpi ichki mahsulotning umumiy va aholi jon boshiga nisbatan hajmi;
 - milliy iqtisodiyotning tarmoqlar tarkibi;
 - mamlakat eksportining tovar tarkibi;
 - turli ko‘rsatkichlar bilan belgilanadigan aholining turmush sifati.
- Jahon mamlakatlari yuqoridagi mezonlar asosida BMT tomonidan 3 ta yirik blokka bo‘linadi: rivojlangan, rivojlanayotgan va o‘tish iqtisodiyotidagi mamlakatlar.

Rivojlangan mamlakatlar qatoriga Yevropadagi ko‘plab davlatlar (Sharqiy Yevropadan tashqari), AQSH, Kanada, Yaponiya, Avstraliya, Yangi Zelandiya, Isroil, Koreya Respublikasi, Singapur va Janubiy Afrika Respublikasi kabi davlatlar kiradi. Bu davlatlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi bir qator jihatlarda namoyon bo‘ladi (3-jadval).

3-jadval. Rivojlangan mamlakatlarning asosiy belgilari

YIMning aholi jon boshiga qiymati	• 25 000 AQSH dollaridan ortiq
Milliy iqtisodiyotning tarmoqlar tarkibi	• Zamonaviy texnologiyalarga asoslangan qayta ishlash sanoati yuqori darajada rivojlangan
Mamlakat eksportining tovar tarkibi	• Eksport tarkibida tayyor mahsulotlar yetakchilik qiladi
Aholining turmush sifati	• Aholining daromadlari, salomatlik va savodxonlik darajasi juda yuqori

Rivojlangan mamlakatlar orasida ulkan iqtisodiy salohiyati va ishlab chiqarish hajmi bilan “Katta yettilik” guruhini tashkil etuvchi davlatlar jahon miqyosida alohida ajralib turadi. Ushbu guruhga AQSH, Kanada, Yaponiya, Germaniya, Fransiya, Buyuk Britaniya hamda Italiya kiradi. Bu mamlakatlar xalqaro iqtisodiy va siyosiy munosabatlar tizimida muhim o‘rin tutadi (4-jadval).

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Quyidagi omillarning mamlakatlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta’sirini izohlang: Geografik o‘rni; Hududining kattaligi; Tabiiy sharoiti va boyliklari; Aholisi soni.

Sizningcha, davlatlar taraqqiyotiga yana qanday omillar sezilarli ta’sir ko‘rsatadi?

V. Darsni yakunlash: o‘quvchini yutuq va kamchilliklarini muhokama qilish, rag‘batlantirish.

VI. Uyga vazifani e’lon qilish: Ushbu davlatlarni “Katta yettilik” davlatlari, tayanch rivojlanayotgan mamlakatlar, neft eksport qiluvchi mamlakatlar, yirik industrial-agrar mamlakatlar hamda o‘tish iqtisodiyotidagi mamlakatlar guruhlariga ajrating.

O‘IBDO‘: _____

(imzo)

(sana)

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Zokirjon.com. veb-sayiti orqali o'zingiz uchun kerakli hujjatlarni yuklab olishingiz mumkin.

Zokirjon Admin bilan

90-530-68-66, 91-397-77-37 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz nza456 yoki nza445 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

38 listdan iborat geografiya fanidan 10-sinf I chorak konspektini to'loq holda olish uchun telegramdan yozing.

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.
To'liq holda olganingizdan so'ng:
Faqat o'zingiz uchun foydalaning.
Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.
Internet orqali veb-saytlarga joylamang.
Kanal va gruppalariga tarqatmang.

**OMONATGA
HIYONAT QILMANG.**

Bizni hizmatdan foydalanib qulay imkoniyatga ega bo'ling!

Bizda maktablar uchun quydagi hujjatlar mavjud.

- 1. 1-11-Sinflar uchun kelajak soati ish reja va konspektlari**
- 2. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan to'garak hujjatlari**
- 3. Sinf rahbar hujjatlari**
- 4. Metodbirlashma hujjatlari**
- 5. Ustama hujjatlari**
- 6. 1-11-Sinflar uchun barcha fanlardan konspektlar va tezislar**
- 7. 1-11-Sinflar uchun Ish rejalar (Taqvim mavzu rejalar)**
- 8. Maktab ish hujjatlari**
- 9. Direktor ish hujjatlari**
- 10. MMIBDO' ish hujjatlari**
- 11.O'IBDO' ish hujjatlari**
- 12.Psixolog hujjatlari**
- 13.Xotin-qizlar qo'mitasi ish hujjatlari**
- 14.Kutubxona mudirasi ish hujjatlari**
- 15.Besh tashabbus hujjatlari**
- 16. Ommalashtirish uchun dars ishlanmalar va ochiq dars ishlanmalar, taqdimotlar, slaydlar**